

Zahaja vseh dan novice
dajl in posnove
Entered daily news Sunday
and Monday.

LETO—YEAR XV.

Cena lista
je 50.00.

Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., petek, 1. decembra (Dec. 1), 1922.

Subscription \$5.00
Yearly.

Ocenjeno in uporabljeno
včeraj: 2007 N. Lovendal.

Office of publication:
2007 N. Lovendal ave.
Telephone: Lovendale 2262.

STEV.—NUMBER 261.

RUDARJI V OKRAJU HARDINU SO SE PO- SLUŽILI GLASOVNICE.

KOMPANIJSKO ORODJE JE
PODLEGLO V VOLILNEM
BOJU.

Izvoljeni so bili kandidati ru-
darjev.

Rosielare, Ill. — V septembru 1921 so pobožniki Rosielare Mining kompanije deportirali stavkujoče rudarje. Ti rudarji so se vrnili in so obračunili s kompanijo in njenimi pobožniki na volišču dne sedmega novembra t. l. Prvič se je zgodilo v zgodovini okraja Hardina, da so zmagali kandidati, ki so jih postavili rudarji, in da so bili kompanijski kandidati teperi.

Umakniti so se morali legislaturni poslanec, šerif in okrajni pisar, za katerimi je stala petična kompanija. Pobožniki so pretepli šerfskega kandidata, ki so ga letos postavili rudarji. To se je zgodilo tudi v septembru, letos je pa zmagal nad kompanijskim kandidatom.

Rudniki, v katerih kopljajo koljeve, so podružnice United States Steel korporacije. Koljevec kopljajo ob reki Ohio. Nakonani koljevec načrtuje na barke in ga poletijo pri reki navzgor, da ga porabijo pri proizvodnji železa in jekla.

Ed Cabine, unijski organizator, pravi, da so rudarji zmagali pri volitvah, ker je unija izvršila občino podnebitno kampanjo proti kompanijski tiraniji v okraju. Ko je pričela tudi politična kampanja, je Wm. Hanson, ravnatelj Rosielaire Mining kompanije mobiliziral okrajne uradnike, stavkujoče in pobožnike, da so dne 2. septembra pognali iz mesta srečevno organizirane rudarje in njih družinami vred. Državni zadniki so izjavili, da ne morejo nič nkrmiti proti takemu podežetu. Hanson je že zapustil mestno.

Pregledane so bile okrajne uradne knjige in pokazalo se je, da so bili okrajni uradniki kratki na okrajnem denarju za nekaj tisočakov. Kmalu po tem odprtiju je zgorela okrajna hiša. Prijeti je, da Francija ne mara skruti Nemčije, zahteva pa, da Nemčija plača do centa vse, kar je dolžna. To ni skrušenje!

Dejal je, da želi mir in sovražno vojno, in isti sapi je pa rekel, da brez vojne ni miru in vojna bi bila krasna, če ne bi bila tako grozna!

Bičal je Turke, ki so pogazili mir, povedal pa ni, da je Francija podpirala Kemala.

Francija je vsakih 50 let invadirana "od severja", ma Napoleono dobo je pa pozabil!

Nemčija je plačala "samo dve milijardi" odškodnine do danes, omenil pa ni, koliko je Nemčija dala v materialu in koliko so zprivile zavezniške komisije in čete v Nemčiji.

Dejal je, da je Amerika desetiratila Evropo in ji odrezala krepite "v enem dnevu" — resnica pa je, da je Amerika zalačala Evropo z denarjem več ko eno leto po vojni in v tem času dala čez miljardo dolarjev.

Bičal je Turke, ki so pogazili mir, povedal pa ni, da je Francija podpirala Kemala.

Francija je vsakih 50 let invadirana "od severja", ma Napoleono dobo je pa pozabil!

Nemčija je plačala "samo dve milijardi" odškodnine do danes, omenil pa ni, koliko je Nemčija dala v materialu in koliko so zprivile zavezniške komisije in čete v Nemčiji.

Dejal je, da je Amerika desetiratila Evropo in ji odrezala krepite "v enem dnevu" — resnica pa je, da je Amerika zalačala Evropo z denarjem več ko eno leto po vojni in v tem času dala čez miljardo dolarjev.

"Tiger" je imel ves čas svojega govora rokavice na rokah. Ker ga poslušalec niso dobro slišali ne razumeli, so ga samo gledali — in to je bilo vse.

NOVA USTAVA PRINAŠA RE- VOLTO, PRAVI CIKAŠKI ZUPAN.

Chicago, Ill. — Zupan Thompson je dejal na javnem shodu v Medinah Tempelu v torek sledče o novi ustavi države Illinois, q kateri bodo volilci glasovali 12. decembra:

"Ako bo predlagana nova ustanova v Illinoisu sprejeta, tedaj bo uničena neodvisnost Amerike in svoboda bo tako mrtva, da se bo zasušnjeno ljudstvo morda moralo poslužiti revolucije, da jo oživi."

"TIGER" NI IMEL APLAZVA V CHICAGU.

Njegov govor je razočaral celo izbrane poslušalce.

EIL JE POLN PROTIBLOVJA.

Chicago, Ill. — "Tiger" Clementeau, glavni avtor zloglasne versajlske pogodbe, ni navdušil Cikašanov s svojim govorom, ki ga je imel zadnji torek v opernem gledališču, čeprav je bilo njegovo občinstvo skozinsko buržoazno in kapitalistično. O-krog 4000 oseb je bilo v gledališču. Shod se je vrnil ob štirih popoldne.

Clementeau je govoril tisto in resigniran. Težko so ga slišali in še težje razumeli. Marsikdo, ki je bil navzoč, je vedel še potem, ko je kupil časopis, kaj je "Tiger" povedal. Jeden njegovogovor je bilo obramba Francije, da ni taka kot jo slikajo senatorji v Washingtonu, in pa apel na Ameriko, da naj obnovi stike s Francijo, tiste stike, ki so bili med.

Whitefish: Pohabljene lokomotive so nekaj navadnega in nihče se ne briga več za take redi. Vzhodni lokalni vlak je potreboval pri odhodu iz Rexfords dne 4. novembra tri lokomotive sistema 1300, da pomagajo drugi lokomotivam na vodnjak.

Kakine so prometne razmere, pa govorje naslednja poročila:

Pasco: V Spokanu je na Portland and Northern železnicu presehal dihati lokomotiva dne 11. novembra. Kaj je bilo varok, je težko dognati. Imela je pripeljeden in trideset vozov in promet je bil zadrizen za eno uro. Jablka iz Yakima zdaj pošiljajo na odprih vozovih.

Helena: "Mi se držimo še vedno trdno. Vlaki vozijo, kadar prično — voziti. Vai so zakasneli?"

Whitefish: Pohabljene lokomotive so nekaj navadnega in nihče se ne briga več za take redi.

Vzhodni lokalni vlak je potreboval pri odhodu iz Rexfords dne 4. novembra tri lokomotive sistema 1300, da pomagajo drugi lokomotivam na vodnjak.

Marsikdo: Sestreljati lokomotive je tukaj in čakajo, kaj se vrnejo. Stari in izkušeni delavci na koncu je bil le bolj resigniran, in malo zmešan. Skakal je iz proti-slovia v protislovje.

Rekel je, da Francija ne mara skruti Nemčije, zahteva pa, da Nemčija plača do centa vse, kar je dolžna. To ni skrušenje!

Dejal je, da želi mir in sovražno vojno, in isti sapi je pa rekel, da brez vojne ni miru in vojna bi bila krasna, če ne bi bila tako grozna!

Bičal je Turke, ki so pogazili mir, povedal pa ni, da je Francija podpirala Kemala.

Francija je vsakih 50 let invadirana "od severja", ma Napoleono dobo je pa pozabil!

Nemčija je plačala "samo dve milijardi" odškodnine do danes, omenil pa ni, koliko je Nemčija dala v materialu in koliko so zprivile zavezniške komisije in čete v Nemčiji.

Dejal je, da je Amerika desetiratila Evropo in ji odrezala krepite "v enem dnevu" — resnica pa je, da je Amerika zalačala Evropo z denarjem več ko eno leto po vojni in v tem času dala čez miljardo dolarjev.

Bičal je Turke, ki so pogazili mir, povedal pa ni, da je Francija podpirala Kemala.

Francija je vsakih 50 let invadirana "od severja", ma Napoleono dobo je pa pozabil!

Nemčija je plačala "samo dve milijardi" odškodnine do danes, omenil pa ni, koliko je Nemčija dala v materialu in koliko so zprivile zavezniške komisije in čete v Nemčiji.

Dejal je, da je Amerika desetiratila Evropo in ji odrezala krepite "v enem dnevu" — resnica pa je, da je Amerika zalačala Evropo z denarjem več ko eno leto po vojni in v tem času dala čez miljardo dolarjev.

"Tiger" je imel ves čas svoje-

ga govora rokavice na rokah. Ker ga poslušalec niso dobro slišali ne razumeli, so ga samo gledali — in to je bilo vse.

BORAH BO SPET ZAHTEVAL PRIZNANJE RUSIJE.

Washington, D. C. — Borah je naznani, da v kratkem otori veliko kampanjo v senatu in sunaj zbornice za priznanje Sovjetske Rusije po Zdrženih državah. Tako zavzeti blok progressistov v senatu, katerega voditelj je La Follette, ima priznanje sovjetske vlade v svojem programu.

Volitve v Avstraliji.

Sydney, Avstralija. — (Feder.

Press.) — Splošne volitve za av-

straliski svenzi parlament se vrše

16. decembra t. l. Sedanja vlada

(protidelavska koalicija) najbrž

pade kakor je padla Lloyd Geor-

gejeva koalicija v Angliji in na

krmiški pride stranka farmerjev

z deželi v zvezi z liberalci. Delav-

ska stranka se je dobro pripravila

na boj in upa na velike uspehe.

STAVKOKAZI SO PRICELI ZAPUŠČATI DELAVNICE.

PLAČATI MORAO STANA- RINO.

Prosta hrana je pa bila še od-
pravljena pred več tedni.

Seattle, Wash. — Lepi časi za stavkokaze so minili in prideli so zapuščati delavnice na Great Northern železnici. Ko so sprejele delo, so misili, da bodo do smrti imeli prosto hrano in stanovanje, poleg pa še vsekil boljševiško, kot so jo prejemali raganarni delave.

Prosta hrana je bila odpravljena pred nekaj tedni. Takrat so stavkokazi godrnjali. Zdaj so predelali delavnico, ki je prejela stavkokazem služila za prenova delavnic. Seveda je pričela želeniška družba od njih pobirati stanarino. Kdor noče plačati stanarino, se mora seliti iz prenova delavnic.

Načrtnički so prometne razmere,

pa govorje naslednja poročila:

EIL JE POLN PROTIBLOVJA.

Chicago, Ill. — "Tiger" Cle-

menceau, glavni avtor zloglasne

versajlske pogodbe, ni navdušil

Cikašanov s svojim govorom, ki

ga je imel zadnji torek v oper-

nem gledališču, čeprav je bilo

njegovo občinstvo skozinsko

buržoazno in kapitalistično. O-

krog 4000 oseb je bilo v gledali-

šču. Shod se je vrnil ob štirih po-

poldne.

Clementeau je govoril tisto in

resigniran. Težko so ga slišali in

ne razumeli. Marsikdo, ki je bil

navzoč, je vedel še potem, ko je

kupil časopis, kaj je "Tiger"

povedal. Jeden njegovogovor je

bilo obramba Francije, da ni

taka kot jo slikajo senatorji

v Washingtonu, in pa apel na

Ameriko, da naj obnovi stike s

Francijo, tiste stike, ki so bili

med. Clementeau je imel zadnji

čas v opernem gledališču, da

je bil navzoč, je vedel še potem,

ko je kupil časopis, kaj je "Tiger"

povedal. Jeden njegovogovor je

bilo obramba Francije, da ni

taka kot jo slikajo senatorji

v Washingtonu, in pa apel na

Ameriko, da naj obnovi stike s

Francijo, tiste stike, ki so bili

med. Clementeau je imel zadnji

čas v opernem gledališču, da

je bil navzoč, je vedel še potem,

ko je kupil časopis, kaj je "Tiger"

povedal. Jeden njegovogovor je

bilo obramba Francije, da ni

taka kot jo slikajo senatorji

v Washingtonu, in pa apel na

Ameriko, da naj obnovi stike s

</div

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Kopijami se ne vredijo.

Naravnina: Sedmijenočna država (izven Chicago) \$2.50 na lotto. \$2.50 na lotto, in \$1.25 na tri meseca; Chicago \$2.50 na lotto, \$2.50 na pol lota, \$1.25 na tri meseca, in na koncentrat \$2.50.

Nadzor na vse, kar ima vse v Ameriki:

"PROSVETA"

2027-50 St. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

THE ENLIGHTENMENT

Glasilo of the Slovenia National Benefit Society.

Owned by the Slovenia National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; \$3.50, and foreign countries \$6.00 per year.

MEMBERS OF THE FEDERATED PRESS

Za rešitev distrikta štev. 5, U. M.

W. of A.

Šesti članek serije članakov izdanih od publikacijskega komiteja Progresivne premogarje skupine petega distrikta U. M. W. of A.

Progresivni premogarji petega distrikta so pognali "mašino" v obup. Obe krili "mašine" izčrpavajo vse poizkuse, da bi zavzili "progressive". Vaino je, da premogarji in njih prijatelji distinktno razumejo, kaj mi mislimo z dvema kriloma, ker če oni ne razumejo, so lahko zapeljani.

Čudno se morda zdi, da je "Phil" Murrayeva frakcija trdno ukoreninjena v distriktnem uradu v Pittsburghu, obsegajoč poslojčnega predsednika Faganja. Tajnik-blagajnik Hargest in Lewisova frakcija obsega mednarodne izvrševalne odbornike: Johna O'Leary, William Feeny in William Hines; med tema dve skupinama je bil pred kratkim hudo spor za glavno kontrolo, toda Lewisova stranka je bila primorana sprejeti "ostanek" v Brownsville. Ta skupina, posebno Feeny, je tvegala vse za kandidaturo za distriktnega predsednika, misleč, da bo lahko "počasal" vse glasove v Fayette okraju za sebe in da bi vselej nejavnosti premogarjev v strem organiziranem distriktu dobil veliko glasov na modri neprvičen slavu kot pseudo-radikale. On je upal, da bi si pomagal s to slavo z odprt podporo, s posodo William Hinesa, kateri se imata za socialista in je znan kot "radikal" med malovednimi ljudmi, kateri nimajo nobene razredne zavednosti o boju med borci med operatorji in premogarji. Poslano je bil podpredstavnik Hines, ki je "socialisti", unijaki tesar iz Brownsville "Bob" Norman, in hibki industrialist, kateri je izgledal odkritosrečen v prošlih dneh, tako tudi "Peggy" Delbarre. Ta zadnja dva sta služili mesec kot "prostovoljna organizatorja" ven iz brownsvilleskega urada in prejemala navodila od Feenya. Delbarre je bil poročen za tajanstvo za državno-delavsko federacijo pri zadnjem konvenčiju in ni nemogoče, da mu ni bilo objavljeno nekaj dobre, ako bi on mogel pridobiti "radikalnega" premogarje glasove pri tej volitvi.

Kaj se da iz tega sklepati?

KOMU SLUŽI DANDANES OPERA?

Opera služi umetnosti. Ljudje prihajajo poslušati opero, ker ljubijo umetnost. Opera razširja ljubezen do umetnosti med ljudstvom.

Take besede smo slišali in čitali že tolkokrat, da niso nič novega in da smo se jih tako privadili, da mnogi verjamemo, da je res vse, kar se piše o operi, ne vidijo pa tega, čemur res danes služi opera.

Opera sezona v Chicagu je bila odprtja. Drugi dan so veliki dnevniki prinesli kritiko o operi. In kaj je ljudem najprvo padlo v oči, ko so čitali časopise?

Z debelimi napisi je bilo povedano, katere miljonarke so se udeležile operne predstave. Naštete so bile po vrsti z imeni. Opisane so bile, kakšne dragulje in dijamante so imeli na sebi. Povedano je bilo, kako so bile oblecene in kakšnega kroja je bila obleka. Našteti so bili tudi nekateri možje, ki pripadajo k družbi višjih štiri sto. Opis njih obleke je bila seveda bolj kratek, kot njih boljših polovice in njih hčerk.

Kaj se da iz tega sklepati?

Opera ne služi namenu, kateremu pravijo, da služi. Ampak opera je razstava obleke, briljantov in draguljev miljonark.

Pa še nekaj nam pove opera.

Kaj?

Da so najmanj civilizirani tisti ljudje, ki so na vrhu človeške družbe.

Civiliziran človek se oblači čedno, čisto in preprosto. Divjak v afriški džungli se nakiti z nojevimi, paradižnikovimi in drugimi ptičjimi peresi. Skozi nos si potegne svetlo obroček iz medenine. V učnih imata okrase iz svitke kovine. Okrasni s svitlimi školki in polževimi hišicami. V koliko se pa loči od tega divjaka dama iz družbe višjih štirih sto, ki si natlači na glavo, na prsi, okoli vrata in tudi v učna toliko raznega nakita, da ga komaj nosi? Divjak tudi okrasuje svoje telo s svitlimi rečmi, ki se mu dopadejo? V koliko se loči od navadnega divjaka v džungli gospod, ki je stičal svoje ogromno telo v frak, na prsi si je pripel veliko briljantno iglo, prste ima posute s prstani, v katerih leskečejo kamni?

Prav nič!

Gospod in gospa sta se nakitila, ko sta odšla k operni predstavi, da bosta lepa in da jih drugi občudujojo. Divjak natiči nase razno svitko rotopijo in šaro, da ga drugi občudujojo in da ga smatrajo za lepega.

Mišljenje gospe, gospoda in divjaka v džungli je sorodno, na eden ne drugi se še ni tako visoko povspel, da bi razumel, da človek ostane neumen, ako je neumen, pa magari, če je ves posut z dragulji, biseri in zlatim nakitom. Okraski ne napravijo človeka niti za las bolj pametnega, ako je v njegovi glavi tam ajdovica, kjer bi morali biti možgani.

Opera služi dandanes, da bogati ljudje javno razkazujejo svojo neumnost in da gotove vrste časnikarski po-ročevalci napram njim pokažejo svojo servilnost.

OČIVIDEN DOKAZ!

Pred nekaj dnevi je državni blagajnik države Minnesota prejel od Oliver Mining kompanije \$471,693. Družba je plačala ta denar kot prvi obrok letne najemnine od rudnika v severnih pokrajinh Minnesota, ki je lastnina države.

Profesionalni političarji radi pripovedujejo ljudstvu, kadar se pulijo za javne urade ali žele, da jih ljudstvo izvoli v postavljane zbornice, kako so hraniči in zniževali davke. Ako bi ti političarji res delali za prihranitev javnega denarja in znižanje troškov, bi bilo dobro, da bi enkrat povedali, koliko bi bili znižani davki, ako bi bili vse železni rudniki v državi Minnesota lastnina države, mesto da so jih profesionalni političarji izročili pribavnim družbam v teku let.

In če bi hoteli profesionalni političarji govoriti resno, bi morali priznati, da bi najemnina bila takó visoka, da bi krila vse državne izdatke in da bi ljudstvu ne bilo treba plačevati še posebej davkov za kritje državnih stroškov.

Profesionalni političarji se bodo stokrat premialili, predno ljudstvu razkrijejo to resnico.

Meteoriti.

Naj slavni francoski gost Ti-ger morda odnesa nagobnik, ako bo preveč predel o "dobrotah" evropskega džungla.

Musolini je naložil Italijanom petnajstodstotni davek na vino. Tako je treba, da bodo fadisti priljubljeni!

Tistestvo milijonarju, ki je najel za stotisoč dolarjev reparacije, da so iznaseli mlademu moških ilezo na njegovo izlumpano telo, se najbrž ne bo zgodilo nič zlega. Sej danšadnem repajo delavcem ne "same ileze, temveč življena — poglavje, koliko je bilo to mesec ubitih v rudnikih! — pa kaj se jim zgoditi? O, vse drugače je z milijonarjem, da je komunist!

Zopet 80 mrtvih v premogovniku! — To ni masaker, zaboga ne! To je bila nesreča. Taka nesreča pa navadno zadane le rudarje, nikoli ne lastnika rudnikov. Zato je stvar v redu in — Bill, priprai avtomobil, pojdeš me v gledališče!

Kaj je pa z revolucijo na Danskem? Nečak so poročali — eh, niso niso poročali! V Novem Sharifku je je razpletel Eganski kotel in Pirčev Lojze je od črne navesti dobil koščiko.

Mlad Vandebilt se je včeraj zahvalil Bogu, ker je srčno doživel snovindvajstvo leta in postal milijonar. Trdo je delal fant kaj-pada, da je zahvalil miljone, ampak komur Bog pomaga, je načadno milijonar — in zato imamo zahvalni dan v Ameriki.

Famozni delavec se je zahvalil sam sobi, če ima kaj: če nima mida, se je za to zahvalil — kapitalistom.

Delavstvo v splošnem se mora sebi zahvaliti za nove batine, ki pridejo v prihodnjem letu, ker je zadnjih tako "modro" volilo.

Bankir, ki je vpropastil na stolnem vlagateljev in jih oropal na stotisočake, je bil izpovedan in je pod prevoso, da je "bolan na smrt". Sedanj justični tajnik je pomagal temu bankirju in joc pred desetimi leti. Bankir je še danes živ in zdrav in zoper je v kazi zaradi neplak.

Mehiški revolucionar Magon, ki ni ogoljpal nikogar niti sa en, cent je moral umreti v jedi. On, ki je bil v resnici bolan na smrt, je po izjavji jetniških zdravnikov "le bolhal, toda ne nevar."

Kolokrat je treba še ponoviti resnico: Pravica je za demone mogotes, za tiste pa, ki so proti demarnim mogotes, za delavce, je ni.

Ameriška vlada bo počakala še pet let in pričakanju sovjetske vlade v Rusiji. V tem času bodo mogoče pomri vsi ruski "carji", ki so in bodo že "izvoljeni" v Parizu.

Sironaki, ki so včeraj dobili brezplačno "zahvalno kosilo" v besnicih Izveličavne armade, so bili izredno hvaležni za veliko dobroto. Enkrat na leto se tako ne naješ, nameč na Zahvalni dan in vrhutega dobiš zobotrebec, katerega lahko porabil jutri, pojutriščenjem ali na prihodnji Zahvalni dan, kadar je.

V enem oziru se strinjam s "Tigrom".

Kadar takole sedi pri mizi v milijonarjevi palači in si masti sive brke — ali se smije nasi prohibicij!

Kakor mi, kakor vsi, tako v tudi on, da prohibicija je mogoče na Pigvinških otokih — in samo na Pigvinških otokih — samo tam — samo tam.

Lozanska konferenca je dobro namazana z oljem. To pomeni, da pojde kot blisk in vrisk za drugimi konferenčami.

Listi poročajo, da so Nincič, Venizelos in Stambulinski (ime na so imena) jedli bratovčino v Lozani. Gospod Curzon so jim kupili lunch.

Toda lord Curzon ne pozajmo Balkans: koliko bratovčin toliko kavsov. Koliko prijateljev toliko dušmanov.

K. T. B.

Ekspedicija ječih prago-dovinske živali v žrehu metvega ognjenika.

London, Angli. — Neki Anglež je kupil ugajnjeni ognjenik Ugore-Ugor v Afriki. On upa, da odkrije v Irelji predpotopne živali, kajti šrelo je deset milijihoroč v premers, v njem je veliko jam in zaraščeno je kot džungla. Organizirala se je ekspedicija, ki preide Šrelo. Ugore-Ugor je največji vulkan na svetu.

brez vsake cerkve, ima pa dobro solo.

Zdaj je treba, da pride še Lloyd George v Ameriko in potem bo takoj celo "veliko trojico", ki je osredila male in velike narode. (Sonino je k sredji umrl.)

Čudne reči se gode v Turčiji. Novi muslimanski papež Abdul Medjid je imenovan deset izvedenec v odbor, ki ima revidirati koran ali turško sveto pismo. Kdaj pa to storiti rimske papeži? Biblia je še bolj fosilizirana kakor je koran.

All so gospodje Pirc, Kazimir in urednik "Kranjskega Slovence" že dobili nazaj tiste dolarje, ki so jih dali Republiškemu združenju?

Kaj je življenje brez življenga? Prazen nič — je dejal profesor Tieren in šel iskat četrto ženo. P. S. — Prve tri žene ga po-zdravljajo.

"Tiger" pravi, da je Chicago toliko staro kot on.

Mogoče. Ampak "Tiger" naj nikar ne misli, da sta skupaj kra-ve pesla!

30.000 milijonarjev, ki so se rodi med vojno, je najlepši dokaz, da je vojna bila za demokracijo.

(Delavec, ki so zadnjič volili po starem, bodo izvedeli te resnice na "onem svetu".)

Čudne reči se gode na Grškem. Militaristi so obsojeni na smrt in ustreljeni. Človek je danes po-vsed zelo riskarjan reč, pa naj-bo to ali ono.

Prihodnja vest, ki gotovo ne ište-noste: Fašisti v Italiji se obso-dili fašista n smrt.

Danšadnem čitamo, da Turki postajajo nevarni, nične pa ne pove, zakaj.

Turki so se 500 let bojevali za sultana in njegovih 500 bab, zdaj pa so spodili sultana in njegove babe in se pričeli bojevati za Turke — zase.

Zato so nekazni. (Poglejte Ru-sijo.)

Katoliški profesor Tieren je velik sovražnik socializma in so-cialistov, in sicer zato, ker je pre-pridelan, da socializem razdro-družino in naredi iz početnih krščanskih četov petelinje. Yapti.

Ameriška vlada bo počakala še pet let in pričakanju sovjetske vlade v Rusiji. V tem času bodo mogoče pomri vsi ruski "carji", ki so in bodo že "izvoljeni" v Pa-rišu.

Sironaki, ki so včeraj dobili brezplačno "zahvalno kosilo" v besnicah Izveličavne armade, so bili izredno hvaležni za veliko dobroto. Enkrat na leto se tako ne naješ, nameč na Zahvalni dan in vrhutega dobiš zobotrebec, katerega lahko porabil jutri, pojutriščenjem ali na prihodnji Zahvalni dan, kadar je.

V enem oziru se strinjam s "Tigrom".

Kadar takole sedi pri mizi v milijonarjevi palači in si masti sive brke — ali se smije nasi prohibicij!

Kakor mi, kakor vsi, tako v tudi on, da prohibicija je mogoče na Pigvinških otokih — in samo na Pigvinških otokih — samo tam — samo tam.

Lozanska konferenca je dobro namazana z oljem. To pomeni, da pojde kot blisk in vrisk za drugimi konferenčami.

Listi poročajo, da so Nincič, Venizelos in Stambulinski (ime na so imena) jedli bratovčino v Lozani. Gospod Curzon so jim kupili lunch.

Toda lord Curzon ne pozajmo Balkans: koliko bratovčin toliko kavsov. Koliko prijateljev toliko dušmanov.

BABICA.

Obrati iz življenja na kmetih.

Spisala ženska:
BOŽENA NEMCOVA.Poslovenil
FRANCE CEGNAR.

(Dalje.)

"Kdaj bode s...?" — "Oče nama hoče dati hoso in iti v kočo, ko si jo postavi, boste svatba; okoli svete Katarine. Lepo bi bilo, ako bi imeli obe kmalu poroko." — "I jemena, ti govoris, kakor ti bila že roka v rokavu, ali to je še za gorami." — "Kar ni, morebiti? Miklavževi bodo veseli, še se Jakob k vam prizeni, in tvoj oče bi dobil vrlega sina, boljega ne morete v hišo dobiti, pa si ga tudi ne moreš iskat. Kar je res, to je res, Jakob je najboljši mladenič v vsi vasi in županovu Luciju bi morebiti jokala za njim." — "Vidis, to je tudi kamen, ki nam na poti leži," vzdahne Zalika. — "Deklica, to je več kakor kamen, kaj meniš, da Lucija malo velja, in oče ji pridene na vago še vredico trdih krikakov." — "To je še večje gorje!" — "Kaj pa si glovo ubijas, ako je že oče župan, pa ni že Bog, in Lueira z vsemi križki ti vendar vode ne skali. Vaaj ima Jakob zdrave oči." — "Ali, še se to nanj zvrne, in še ga ne vzamejo v grad, moral bode v vojaščino." — "Ni misli takih stvari, ko boste oskrbnik temno gledali, zamažejo mu se oči, umejej?" — "To bi že bilo, ali vselej tako ne gre. Res je, po nobi pred kresom se mi je sanjalo, da je Jakob k meni prišel in tedaj bi se imela vseti, ali sanje so sanje, in babica pravi, da vratam ne smemo verovati, ampak treba je Bogu prepustiti, kaj z nam stori?" — "Saj ni babica evangelij." — "Jaz verujem babici kakor svetemu pismu, ona človeku odkritosreno svetuje, in vseko pravi, da je modra žena; kar ona reče, to je sveta resnica." — "Saj jaz tudi tako mislim, ali stavim sto in jedno, da je verovala jo, kar me, ko je bila mlada. Stari Judje so že taki, nase mama nam redi: 'Saj je modra žena, nase ženska, plena veselic, rastuma pa nima, kolikor je za nohtom čr.'

nega. Tega za njenih let ni bilo, ali jaz vem za gotovo, da naša babica za las ni bila bolja v svoji mladosti, in ko bodeva me babici, bodeva tudi tako peli. Zdaj pa se priporočiva v začetku Materi božji in zaspava", pristavi Anica, zavije se v suknjo in precej potem, ko se je ozris Zalika v njeni lice, bila je že na onem svetu.

Nad stropom je tudi še vspavala ena izmed žen, ki so takoj spale, svoje dete, ki se pa ni dalo vpojiti. "Slikite, mati, ali je dete vsako noč tako nepokojno?" vpraša druga.

"Da, že štirinajst dni vsako noč. Kuhala sem mu, kar je kdo svetoval, maka, janci, vse zastonj. Kovačica je rekla, da so mu udarile kraste iz glave na črva. Obecala sem ga na božjo pot k Materi božji, bodi si, da mu odleže, ali da ga Bog k sebi vzame."

"Položite ga zjutraj pod stendenčeve kurke, da se voda trikrat čer njega prgrne, to je tudi morebiti blagosloviti, in blagoslovljeno kronico, prstan, podobo ali knjigo je vsak hranil kakor svetino.

Zjutraj, ko so si pred cerkvijo zbrani romarji roke podajali z nadavnimi besedami: "odpuščimo si", ker so ali pred prestol device Marije, začula sta se za Zaliko in Anico dva znana glasa: "Bodi imdi nama odpuščeno!" — "In brez izpovedi dajeva vama odvezo," odgovori Anica, podavši roko Tomazu. Zaliko je rudečica obilila, ko je Jakob podala roko. Mladenič sta stopila med romarje, katere je Martinec vodil in šla z drugimi v cerkev.

Po božji službi so slišali v kapej-kopat, in starejši mojte in žene so si dajali kupice staviti; to je bilo treba. Po kopeli so kupovali odpusanke. Mama mlinarica je nakupila obilo svetih podobnic, kronic in raznih drugih darov. Imam mnogo otrok, nosijo v milini, vsak gleda, da bi mu dala odpuščkov," reče babici. Poleg babice je stala stara Brojka, rada bi bila kupila klokčeve kronice, ali ko je rekla prodajalec, da velja pet grošev dobre denarja, pa je sjet zlostno na stran položila, rekoč, da je draga. — "Draga pa, draga", razpali se je prodajalec, "moja žena, svoje življenje niste imeli klokčeve kronice v roki. Kupite medene potipe!" — "I mu,

oče, drugemu ne bo draga, ali meni je, ker imam le eno desetic." — "Zato ne kupite klokčeve kronice," reče prodajalec. — Brojka je stopila za njem in ji rekla, naj pojde ženo k drugemu prodajalcu, ki prodaja blago prav poceni. In glejte! ta prodajalec je prodajal vse pod nič, kakor je babica sama hotela tako, da Brojka za deseticu ni dobila le klokčeve kronice, temveč tudi svetih podob in drugih odpustkov. Ko so pa od prodajalca šli, reče Barbika: "Lejte babica, vi ste temu prodajalemu doplačali, kolikor je bilo premalo; saj sem dobro vredila, kako ste pazili, da ne bi videla Brojka." — "Ker si videla, vidi, ali ne povej nikomur kar daje desnice, ne ame vedeti levica," odgovori babica. — Zalika je kupila srebrn prstan, na katerem sta bili dve goreči sroči; tudi Jakob si je precej kupil tak prstan, na katerem sta bili dve stekleni roki. Vse te odpustke so si romarji dajali blagosloviti, in blagoslovljeno kronico, prstan, podobo ali knjigo je vsak hranil kakor svetino.

(Dalje prihodnjih.)

Ko je bilo vse to opravljeno, zahvalili so se romarji svojim gostiteljem, molili še enkrat na čudo delenih studenec, priporočili se začeti Materi božje in napotili se proti domu. V Retinskom lesu, bližu devetih razpel, pri studenecu so počivali; kdor je bil žezen, stopil je k studenecu, in ko so videli, da Zalika daje Jakobu iz dlani piti, hodili so k njej, da bi tudi njim dala, kar je ona rada storila. Na to so starci posedli v travo, pravili, kaj in zakaj je kdo komu nakupil odpustkov, in govorili o procesijah, ki so prišle tja. Deklice so se raziale po lesu trgti evtilic za venče, in mladeniči se popravljali veliki grob in lesena razpel na njem. — "Povejte mi, Anico, zakaj je tukaj teh devet razpel?" vpraša Barbika, plete Anici kitice za venec, kateri je vila. — "Poslušaj, jaz ti to povem. Ne dače od tukaj je star grad v razvalinah, pravi se na Vizemburku. V davničnih časih je bival na tem gradu plemenitaš, imel mu je bilo Hermann. Imel je rad deklico iz neke vasi ne dače od tod. Hodil je za njo, ne nekdo drug, ali za tega nimad, da je bila Hermannu. Imela je biti svatba. Na jutro šega

Kar se tiče narodnosti prebivalstva, uradne statistike označajo materinščino samo takosvemo "foreign white stock," t. j. belokočev, ki so se rodili v inozemstvu ali pa so rodili tukaj od tujerodnih staršev. Z drugimi besedami, statistike o materinščini jemijojo v početek le prvo in drugo generacijo prieseljev; tujerodeci so klasificirani po svoji lastni materinščini in njihovi otroci po materinščini staršev.

Beločeno prebivalstvo mesta San Francisco znaša 496,022. Posledno se isto deli sledi: čez 28 odstotku tujerodev, čez 37% tukaj rojenih oseb, katerih starši ali vsaj eden izmed roditeljev so bili tujerodeci, in nekaj čez 34% tukaj rojenih Amerikancev, katerih oba roditelja sta se že rodila v Združenih državah. Ves "foreign white stock" (tujerodeci in njihovi tukaj rojeni otroci) znaša 322,843.

Največjo skupino izmed teh poslednjih tvorijo po materinščini Anglie in Irska; za njimi sledijo postopno tvorijo postopno Nemci, Italijani, Francuzi, Svedi in Spanci.

Kar se tiče mesta Los Angeles, se 546,864 njegovega belokočnega prebivalstva deli tako: čez 20% tujerodev, skoraj 26% tukaj rojenih od tujerodnih staršev in skoraj 54% tukaj rojenih Ameri-

čanov.

Kako je mladi seni, hipoma poskočilo srce. Ni mogla na oknu oblejeti, odmaknila se je.

Na stopnicah, kamor mu je šla naproti, je podal roke, hladne, in rekla, da pride takoj v njo, ne sbo za njo, naj ide tja.

Ona odide v sobo nazaj. Solza ji zaigra v očeh, in otare jo in vkloni se. Bila je prej deklijka postava — zdaj nekaj veličastna, odvražna.

Brazem vstopi. Ali je imel slučajno dober trenutek, ali se mu je vrnilo kaj stare ljubezenske vnosti, ali pa ga je zdolj na dvoru posebno razveselila kaka novost: ko vstopi v sobo žene svoje, se ameliha. Ona pozabi ta hip vsa ocitanja, steče možu naproti, objame in poljubi ga. Tudi on sklene dejanico okoli nje in smoječ se pravi:

"Kako si danes ljuba!"

"Bog, ali nisem zmerom enaka!" reče ona pogledavši ga z oči v oči.

"Ha-ha, misliš li, da bi zopet zaljubljence igrala," odgovarja grof ter obenem ženo rabil od sebe odrine, vrže klobuk na stol, korakajoč proti srebrnemu ptičniku, kjer jame malomarno držiti malega ujetega pevača.

Grofica sede. Vzdihlaj njen je bil tako glasen, da ga je Erazem šul in se obrnil kakor z zaledenim obrazom vprašuje, kaj to pomenja. A ona ni odgovorila. Belo lice ji je obilje lahka rdečesa, oko je obračala od moža na stran.

"Meni se zdi, da mi imam nekaj povedati, kaj novega?"

"Pač bi ti imela dosti reči. Ali ti me ne poslušas kakor nekdaj," reče ona.

"A poskušajmo. Vsa pozornost moja je Vaša, milostiva. Govorite, prav on, primakne si k nji stol in sede nji nasproti. 'Prosím, grofesi!'

Mladi seni je solza igrala na očeh; a ko je čula, da jo mož ogovarja na ta način, zatrila je rezlo in rekla:

"Ne, grofica! Ti si z drugim imenom imenoval nekaj poročeno ženo..."

"In kake pritožbe ima poročena žena moja? Ali ni ji postreženo, kakor se spodobi njenemu imenu? Ako ji je dolgač tu v Konjicah, zakaj si ne izbere stanovanjska na kateri drugi gradiščni Tatenbahovi, ali v Mariboru, ali v Nemškem Gradeu, ali kjer počeli? Ali nima stanu svojega vredne vejlave v sosedstvu in svetu?"

(Dalje prihodnjih.)

dne je prišla k Hermanu mati in prinesla mu rudečih jabolik ter ga vprašala, zakaj je tako zamisljen. In on je odgovoril, da sam ne ve. Mati ga je prosila, naj ostane doma, da je imela hude sanje, ali on je skočil na noge, se popel na belca in zaklical: "Z Bogom, mati!"

Ali belec ni hotel ž njim čez prag, mati pa je zopet prosila: "Sin, ostan doma, to je slabo znamenje, kaj hudega se ti pripeti;" ali on je ni slušal, vzpodobled je konja in jezdil čez most. Belec se je sprejal in ni hotel dalje, in mati ga je tretjič prosila; ali Herman ni nič maral, ker je po nevesto. In ko so jazdili s svatimi in prišli na tole mesto, planil je nanj s svojimi tovarisci oni mladeniči, ki je za nevečno točno navajati svojo materinščino, je v statistiki stevilčno oseb srbsko-hrvatske materinščine strašno prikrašjano.

Kar se tiče Jugoslovjanov v teh dveh mestih, statistika navaja veliko več Slovencev, kot Srbo-Hrvatov. Znano pa je, da je tam razmeroma malo Slovencev v primeru z Dalmatinci, ki so precej važen gospodarski faktor v teh mestih. Radi običajne zmehanjave glede slovanskih plemenc in radi krvide ljudi samih, ki ne znajo ali nočeno točno navajati svojo materinščino, je v statistiki stevilčno oseb srbsko-hrvatske materinščine strašno prikrašjano.

Ljudsko štetje navaja v San Franciscu:

Slovencev 2,054 od teh 1,291 tujerodev in 763 tukaj rojenih;

Srbo-Hrvatov 895, od teh 677 tujerodev in 218 tukaj rojenih.

V Los Angeles pa:

Slovencev 1,270, od teh 805 tujerodev in 465 tukaj rojenih.

Srbo-Hrvatov 1,346, od teh 868 tujerodev in 478 tukaj rojenih.

Cena 25 in 80 centov.

Vprašajte po lekarnah.

Ali vel, kaj tripi veliko število slovenskih delavcev v Ameriki vred spolnih bolezni, ki so posledica občevanja z vlačugami? Ako ne vel, narodi si knjigo "Zajedničci", katero dobija pri Književni matici S. N. P. J.

KAŠELJ

je vendar nepristen znak in se ga ne sme zanemarjati. Učišajte.

SEVERA'S COUGH BALM

kateri omaja kašelj te odvrni mrgro trpljenja. Je ravno tak dober za odrasle kakor za otroke.

Cena 25 in 80 centov.

Vprašajte po lekarnah.

SEVERA'S COLE AND GRIP TABLETS

soper prahlil, gripe in za odporno pri glavobol vselej prahlida.

Cena 50 centov.

W. L. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Nič ni prebriga za otroka. Dajte jim najboljše

Pravilna hrana in pravilna vago, morata napraviti vašega otroka močnega in krepkega. Če ne morete dobiti valgega malega, naj bo vaša prva misel.

Borden's EAGLE BRAND

(CONDENSED MILK)

(condensirano mleko)

Materi treh generacij, so ga rabile, ko njih mleko ni bilo povoljno. Skoro v vseh slučajih se opazi pri otrocih bitna sprememba kakor kritično jih pridržati hrani Borden's Eagle Brand in takoj postanite krepkejši.

Imate treh generacij, so ga rabile, ko njih mleko ni bilo povoljno. Skoro v vseh slučajih se opazi pri otrocih bitna sprememba kakor kritično jih pridržati hrani Borden's Eagle Brand in takoj postanite krepkejši.

BENAR GOVOR!

Varčujte in pripravljajte si s tem neodvisnost za Vašo starost.

Vložite Vaše prihranke v domač zavod, kateri Vam nudi neoporekljivo sigurnost in 4% obresti od Vaših vlog.

Vljudno ste vabjeni, da nam zaupate Vaše prihranke in ponosite stevilo vlagateljev, kateri imajo načuten svoj denar pri nas na.

Special Interest Account

Uverjeni znate biti, da bodo Vaši dolarji v pravih rokah in boste glede njih sigurnosti lahko mirno spali.

FRANK SAKSER STATE BANK

GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

BANČNI ZAVOD EMIL KISS,

133 Second Avenue New York City.

Veliki izlet za Božič v Jugoslavijo pod vodstvom gospoda

ALEXANDRA LEFKO, upravitelja bančnega zavoda Emil Kiss z eksprešnim parnikom

BERENGARIA</